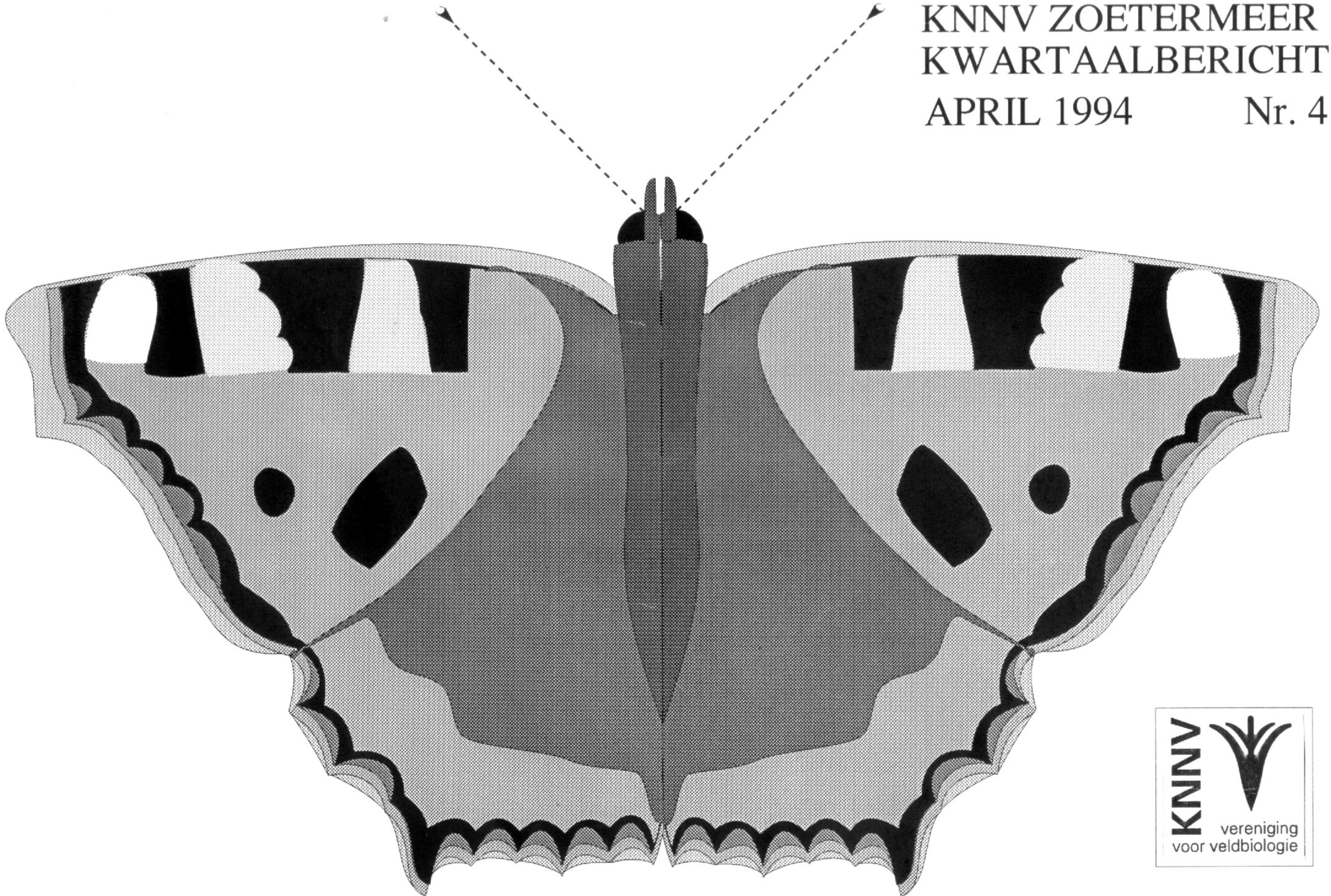

KNNV ZOETERMEER
KWARTAALBERICHT
APRIL 1994 Nr. 4

KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING KWARTAALBERICHT ZOETERMEER Nr. 4 APRIL 1994

BERICHTEN UIT DE VERENIGING

1 BELEID TEN AANZIEN VAN DE PROGRAMMA- ACTIVITEITEN.....	3
2 ACTIVITEITEN VAN DE KNNV ZOETERMEER.....	4
3 EINDELIJK EEN PLANTENWERKGROEP IN ZOETERMEER!.....	5
4 BASISCURSUS WILDE PLANTEN.....	6
5 VLINDER-TENTOONSTELLING	6
6 EEN VLINDERWERKGROEP.....	7

BERICHTEN UIT DE VERENIGING

7 HET RESULTAAT VAN DE ZOEKACTIE GESCHUBDE INKTZWAM....	7
8 TERUGBLIK OP DE "WIE ZIET? ACTIES".....	8
9 NAAR AANLEIDING VAN DE STRANDEXCURSIE.....	8
10 VERSLAG KNOPPENEXCURSIE IN HET WESTERPARK.....	12

EEN VIERKANTE KILOMER BUYTENWEGH

11 HET GEBIED "BUYTEN DE WEGHEN".....	12
12 BUYTENWEGH STEDEBOUWKUNDIG.....	13
13 HOKNUMMER 30.57.23.....	14
14 FLORA IN BUYTENWEGH.....	15

BERICHTEN VAN BUITEN

15 DE ZUIDHEMEL IN MEI/JUNI.....	15
16 HET VORSEN.....	16
17 LANDELIJKE JONGEREN.....	17
18 PUBLICATIES.....	18

OVERZICHT

19 DATA.....	18
20 NAMEN.....	19
21 EEN VOLGEND NUMMER.....	19
22 REGISTER.....	20

1 BELEID TEN AANZIEN VAN DE PROGRAMMA-ACTIVITEITEN

In het bestuur van onze afdeling hebben we verschillende keren gepraat over het beleid voor de komende jaren. Die discussie was o.m. nodig, omdat er in Zoetermeer verschillende verenigingen actief zijn op milieu en natuur gebied, terwijl ook in de omgeving van Zoetermeer een gevarieerd aanbod bestaat van excursies op natuurhistorisch gebied. We hebben ons beleid in een aantal punten geformuleerd:

1. We zijn een vereniging, die primair gericht is op veldbiologie. We nemen niet het voortouw bij milieu-acties, maar kunnen daar wel een bijdrage aan leveren, als het op onze weg ligt. We zouden ook een signaleringsfunctie kunnen hebben.

2. We richten onze activiteiten in de eerste plaats op de eigen woonomgeving en proberen, de inwoners van Zoetermeer daar oog voor te laten krijgen. Het stedelijk milieu is op natuurgebied veel rijker dan vaak wordt aangenomen en wij zien als bestuur veel mogelijkheden tot het organiseren van activiteiten in onze directe omgeving. Daarmee zal ons aanbod dan ook duidelijk verschillen van dat van andere verenigingen. Dit betekent overigens niet dat we ons heel eenzijdig op Zoetermeer zullen richten; verschillende onderwerpen krijgen pas relief als je ook buiten Zoetermeer kijkt. Bovendien zijn er bepaalde veldbiologische studies in Zoetermeer niet mogelijk, terwijl er ook geen andere clubs zijn, waar je goed terecht kunt. Als daarnaar vraag is vanuit onze afdeling, zullen we zeker proberen iets te organiseren.

3. Het bovenstaande houdt dus in, dat we overlap met verwante verenigingen

zoveel mogelijk vermijden en er naar streven, juist gebruik te maken van het aanbod van deze verenigen op het gebied van lezingen en excursies.

4. We houden daarom verwante verenigingen en de naburige afdelingen van de KNNV op de hoogte van onze activiteiten en streven ernaar, waar dit zinvol is gezamenlijke acties te ondernemen.

5. We proberen binnen het kader van ons algemeen beleid, dat dus op onze eigen omgeving gericht is, ons programma af te stemmen op het interesse-profiel van onze leden en we streven daarbij in de eerste plaats naar kwaliteit van ons aanbod en niet naar kwantiteit.

6. Ook niet-leden zijn te allen tijde welkom bij onze activiteiten. Ons doel is het bevorderen van veldbiologische kennis onder een zo breed mogelijk publiek. We richten geen barrières of schotjes op en streven niet naar exclusiviteit. Uiteraard kunnen er praktische beperkingen zijn als mensen willen deelnemen aan onze excursies e.d. (geld, ruimte)

In ons jaarprogramma zult U deze uitgangspunten terug vinden. Wij zullen U, nadat we voldoende ervaring hebben opgedaan, vragen of U commentaar heeft op deze uitgangspunten en het programma.

Uw bestuur

2 ACTIVITEITEN VAN DE KNNV ZOETERMEER voor het tweede kwartaal van 1994.

1) Thema-avond "Een vierkante kilometer **Buytenwegh**", de stedenbouwkundige opzet en wat de natuur ermee aan kan op **donderdag 28 april** om 20.00 uur op het M.E.C. "De Soete Aarde" aan de v. Leeuwenhoeklaan 15A door Taeke de Jong. Deze avond is de start voor onze actie "De schijnwerper op"; we zullen in 1994 wat de natuur in de wijk betreft zoveel mogelijk onze aandacht richten op dit deel van Zoetermeer ("Hok 30.57.23")

2) Wijkexcursie **Buytenwegh**, met als thema "Natuur in je wijk" op **zondagochtend 15 mei**. Verzamelpunt/-tijd: onderkomen "Beplantingen", aan de Marsmanhove 206 om 10.00 uur. Excursieleiding: Johan Vos.

3) **Vleermuizenexcursie** met de "batdetector" in Buytenwegh, onder het motto: "Laatvliegers en dwergvleermuizen, waar zitten ze?", op **vrijdagavond 20 mei**, onder voorbehoud. Verzamelpunt/-tijd: onderkomen "Beplantingen", aan de Marsmanhove 206 om 22.30 uur. Excursieleiding: Agnes v.d. Linden, Informatie, tel 167818 (na 18.00 uur)

4) **Nachtegalentocht** op **donderdagavond 26 mei** in Meyendel in samenwerking met de Vogelwerkgroep Zoetermeer. Verzamelpunt: station Zoetermeer/Driemanspolder Noordzijde om 20.00 uur. Kijkers mee! Opgave voor deelname verplicht tel. 169210 (Jan Parmentier), of tel. 424600 (Wouter v. Heusden). Maximaal aantal deelnemers: 40

Excursieleiding Meyendel: Annelies 't Hooft.

5) Thema-avond "**Wilde orchideeën**" op **donderdagavond 9 juni** om 20.00 uur op het M.E.C. "De Soete Aarde" aan de v. Leeuwenhoeklaan 15A. Deze avond wordt verzorgd door Jan Parmentier, in samenwerking met Hubert Walraven en Ruud Wielinga van Eurorchis en is tevens bedoeld als voorbereiding op de excursie die zonder verdere openbare aankondiging op die avond bekend gemaakt zal worden.

6) **Orchideeënexcursie** op **zaterdag 11 juni** o.l.v. Ruud Wielinga en Hubert Walraven. Verzamelpunt/-tijdstip wordt 9 juni bekend gemaakt. (zie 5)

7) **Planteninventarisatie** in de wijk i.s.m. Floron op **zaterdag 25 juni**. Verzamelpunt/-tijd: onderkomen "Beplantingen" aan de Marsmanhove 206 om 10.00 uur. Loep en flora meenemen! Excursieleiding: Joop Mourik, florondistrictscoördinator "Hollands duin"

Verder staan er nog de volgende activiteiten op stapel:

8) **Nachtvlinderexcursie** in de eerste helft van juli. Nadere informatie volgt. Organisatie: Ben Prins/Jeroen Voogd

9) Wijkexcursie **Seghwaert**, met als thema "Natuur in je wijk" op een zondagochtend in juli. Nadere informatie volgt.

3 EINDELIJK EEN PLANTENWERKGROEP IN ZOETERMEER!

Annet de Jong

De historie:

Sinds 16 maart j.l. kent Zoetermeer z'n eigen plantenwerkgroep. Niet dat er de afgelopen periode op het gebied van plantenonderzoek in de stad niets tot stand is gebracht. Zo heeft Peter v. Wely bijvoorbeeld de uitbouw van deze stad al vanaf het begin van de jaren '70 natuurhistorisch met grote nauwkeurigheid gevolgd. Zijn floristische bevindingen zijn in 1985 op verzoek van de gemeente vastgelegd in een totaalbestand van de Zoetermeerse flora.

Johan Vos, sinds 1981 als "plantsoenbioloog" in dienst bij de afdeling Groen en Openluchtrecreatie van de gemeente Zoetermeer heeft in de jaren '80 zelf en met behulp van ingehuurd krachten nogal wat floristisch inventarisatiewerk gedaan. Deze beide "informatiebronnen" zijn geraadpleegd bij het samenstellen van de "totaallijst Zoetermeer" van dec.'93. Deze lijst bevat een kleine 500 soorten, voorzien van tal van lokale gegevens, zoals mate van voorkomen in Zoetermeer (Presentie), de veronderstelde Spontaniteit en een lokale ecologische groepenaanduiding. In 1988/'89 is vanuit de gemeente gestart met het coördineren van het landelijk AA-soorten onderzoek (AA staat voor attractieve aandacht), zoals dat door de stichting "Floron" (Floristisch onderzoek Nederland) is ontwikkeld, zie hiervoor ook "Natuur in Zoetermeer", KNNV-Kwartaalblad nr. 2 van oktober '93.

In 1993 zijn de laatste gegevens, voornamelijk uit Rokkeveen afkomstig verzameld en verwerkt en kon het projekt afgesloten worden.

De op 16 maart gepresenteerde gegevens zullen in een overzichtsartikel in het volgende nummer van dit kwartaalblad uitvoerig worden toegelicht.

Nieuwe projecten:

Op 16 maart zijn twee nieuwe projecten gepresenteerd:

- 1) Het totaalprojekt voor de meer gevorderde floristen en het
- 2) SA-projekt (SA staat voor stedelijke/specifieke aandacht) voor dié mensen die gewend zijn om te werken met een kleine groep van specifieke plantesoorten.

Wat het totaalprojekt betreft kan gewerkt worden op Km-basis; dit betekent dat alle soorten in één vierkante kilometer Zoetermeer worden aangestreept. Een andere mogelijkheid is dat er gewerkt wordt op objektbasis; in dat geval worden alle soorten in een bepaald objekt (parkdeel, braakliggend terrein e.d.) aangestreept. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van een lokale steeplijst (Alfabetisch gerangschikt op Latijnse of Nederlandse naam) die tevens geschikt gemaakt is om hoeveelheden te kunnen inschatten. ("gewogen waarnemen") Het SA-projekt borduurt voort op het AA-onderzoek uit de periode '89/'93.

De SA-lijst bestaat uit verschillende groepen soorten. Een belangrijke groep bevat soorten met een duidelijk stedelijk karakter (meestal soorten van drogere, stenige, vaak zuidelijker thuishorende groeiplaatsen) zoals: *steenkruidkers*, *gele helmbloem* en *vlinderstruik*.

Een andere groep bevat een aantal "mooie", gemakkelijk herkenbare soorten dat aan het eind van de jaren '70 door de gemeentelijke groendienst bij de aanleg van nieuwe objekten werd uitgezaaid zoals: *grote kaardebol*, *knoopkruid* en *bermoovievaarsbek*.

Verder zijn er nog wat soorten opgenomen met een specifieke

betekenis zoals: *akkerandoorn* (geschoffelde plantvakken), *watermunt* (hooggelegen weteringen) en *wilgeroosje* (bosrand/kapvlaktemilieu) Er zijn ook soorten opgenomen met een duidelijk stedelijk karakter die bij mijn weten nog nooit in Zoetermeer zijn aangetroffen zoals: *straatliefdegras*, *kaal breukkruid* en *muurzakdoorn*. De Zoetermeerse SA-lijst bevat 75 soorten waarvan er 62 in Zoetermeer gesignaleerd zijn. 50 soorten vormen de basis van dit project en worden ook in andere stedelijke gebieden in ons plantengeografisch district opgespoord. Voor inlichtingen over de beide nieuwe projecten van de KNNV-plantenwerkgroep kunt U mij bellen: tel. 422924, na 18.00 uur.

Er zijn streeplijsten en plattegrondjes van alle vierkante kilometers Zoetermeer beschikbaar.

4 BASISCURSUS WILDE PLANTEN

Johan Vos

Het voorjaar is weer begonnen! In Zoetermeer zijn de eerste voorjaarsbloeiërs al weer volop gesignaleerd. Wilde planten vindt U niet alleen in parken, maar ook tussen de voegen van de straatstenen in woonwijken. Ze staan letterlijk "naast de deur". Op de oprichtingsbijeenkomst van de plantenwerkgroep op 16 maart j.l. bleek dat veel mensen graag meedoen met het floristisch onderzoek van de nieuwe plantenwerkgroep, maar van zichzelf vinden dat ze nog onvoldoende kennis hebben om zelfstandig inventarisatiewerk te doen. Vanuit het M.E.C. "De Soete Aarde" heeft Tilly Kester twee jaar geleden een basiscursus wilde planten ontwikkeld.

Ze is bereid deze cursus in KNNV verband te geven aan geïnteresseerde mensen met weinig plantenkennis en veel enthousiasme. U zult aan de hand van zgn. zoekkaarten de bekendste stadsplanten leren herkennen, elk in hun eigen milieu.

De cursus wordt gegeven op maandagmiddagen van 13.30 uur tot ca. 15.30 uur, in het milieu educatief centrum "De Soete Aarde".

De data zijn: 11 april, 2 mei, 16 mei, 13 juni, 4 juli, eind augustus en eventueel nog een keer omstreeks half september.

Het cursusprogramma omvat steeds een inleiding over een bepaald thema met een bijpassende excursie binnen Zoetermeer.

De cursus kost f25,- incl. lesmateriaal en koffie en thee. De kosten van de cursus dienen tijdens de eerste les te worden voldaan.

Het minimaal aantal deelnemers is 10.

Voor meer informatie en/of aanmelding kunt U terecht bij Tilly Kester tel. 079-168650 (dinsdag-vrijdagmiddag van 13.30 uur tot 17.00 uur).

4 VLINDER-TENTOONSTELLING;

OPENING OP 7 APRIL

In het vorige nummer is deze tentoonstelling al kort aangekondigd. Het gaat om een fototentoonstelling, die door de KNNV-afdelingen in het gewest Zuid Holland is samengesteld en waaraan voor Zoetermeer ook meegewerkt is door de Nederlandse vereniging voor Microscopie, die voor een aantal microfoto's heeft gezorgd. In het kader van deze

tentoonstelling zal de heer Veling van de Vlinderstichting een voordracht houden. Tijd: 20.00 uur in het M.E.C. De Soete Aarde, van Leeuwenhoeklaan 15A, Zoetermeer, waar ook de tentoonstelling vanaf 7 april enkele maanden te zien zal zijn.

Bij gelegenheid van de tentoonstelling is een brochure over vlinders vervaardigd, terwijl ook een folder uitgegeven wordt, die aanspoort om vlinderwaarnemingen te doen en informatie geeft over het vlinderjaar 1994.

6 EEN VLINDERWERK GROEP

Is daar belangstelling voor?

Het jaar 1994 is in ons gewest, dus ook in de afdeling Zoetermeer, uitgeroepen tot vlinderjaar. Er is een speciale tentoonstelling en een brochure, er worden lezingen en excursies gehouden.

Misschien wekken deze activiteiten zoveel interesse bij U op, dat U wat meer met vlinders zou willen gaan doen. Daarvoor zou een vlinderwerkgroep een prachtige mogelijkheid zijn. Om na te gaan, of er in onze afdeling voldoende belangstelling bestaat voor zo'n werkgroep, zou ik graag willen weten, welke personen aan een vlinderwerkgroep deel willen nemen. Hebt U belangstelling, schrijf of bel dan naar het onderstaande adres:

Ben Prins
Beatrixlaan 81
2751XX Moerkapelle
Telefoon 01793-1749

7 HET RESULTAAT VAN DE ZOEKACTIE GESCHUBDE INKTZWAM

Johan Vos

De *geschubde inktzwam* is een soort die in Zoetermeer nog steeds algemeen voorkomt, zo bleek uit de laatste KNNV-zoekactie van 1993.

Aan de actie werd door 10 mensen deelgenomen wat resulteerde in 72 meldingen in aantal variërend van één tot vele honderden exemplaren (puinstort Noord-west) per vindplaats. In bijna alle km-hokken werden geschubde inktzwammen gevonden, van het v. Tuylsportpark tot aan de meest westelijke punt van de Golfbaan en van het Natuurbos Noord-Aa tot aan de zuidrand van Rokkeveen. Gebleken is dat de soort weinig kieskeurig is wat zijn voorkeursmilieu betreft, zoals blijkt uit de binnengekomen formulieren: hooiland (wegbermen), bosranden, beplanting, boomspiegels, gazons (voor het M.E.C.), straattuintjes, schooltuinen en verharding worden herhaaldelijk genoemd.

De eerste keer dat de soort werd waargenomen was op 5 september en de laatste waarneming was van 19 oktober, terwijl de meeste waarnemingen in de periode 15-30 september werden gedaan (34 stuks).

Ecologisch gezien staat de geschubde inktzwam bekend als een soort van stikstofrijke, recentelijk verstoorte groeiplaatsen, een soort die in een groeistad dus volop aan z'n trekken moet kunnen komen.

Opvallend is dat de grootste groepen signaleerd werden op de puinstort en op plaatsen waar systematische bemesting plaatsvindt, zoals de golfbaan, de kinderboerderij en het v. Tuylpark. De oorspronkelijke vraag, of een "oudere" wijk minder gechikte

groeimogelijkheden oplevert voor deze storingsindicator dan een recent gebouwde, kan met de resultaten van deze actie niet goed worden beantwoord.

Het lijkt er op dat er in het stedelijk milieu altijd wel zoveel bemestende en verstorende invloeden aanwezig zijn dat de geschubde inktzwam er uit de voeten kan.

Of dat echt zo is moet blijken uit het voorkomen van de soort in b.v. oude binnensteden.

8 TERUGBLIK OP DE "WIE ZIET? ACTIES"

Johan Vos

Het doel van de acties was om ook Zoetermeeders die geen lid zijn van een natuurvereniging te betrekken bij hun natuurlijke omgeving en met de kerverse KNNV-afdeling. Deze doelstelling is naar mijn mening maar zeer beperkt bereikt. Maar ook onder leden was de respons niet altijd even geweldig. Spraken de thema's niet voldoende aan of was de publiciteit onvoldoende? Wat dat laatste betreft kan niet gesteld worden dat een leuke publiciteit (Actie Stinkende gouwe) de belangstelling voor die actie aantoonbaar heeft verhoogd.

Gebleken is dat de gierzwaluw als actie het minst aansprak, waarschijnlijk door de soms massale aanwezigheid van deze vogel, in combinatie met de schaal waarop de waarneming genoteerd moest worden (past niet goed bij elkaar) en het gemiddeld slechte weer in de zomerperiode van '93.

De geschubde inktzwam is een soort die door zijn weinig kieskeurig gedrag zijn doel, het genoteerd worden, gauw voorbij schiet. Iets wat bijna overal voorkomt is blijkbaar niet echt de moeite waard om aandacht te geven.

Mijn eigen ervaring is dat zowel de kleine vos als de stinkende gouwe leuk waren om te noteren. Een beetje zoeken en goed opletten maakt het meedoen aan deze acties spannend. Toch was ook bij de actie "kleine vos" en "stinkende gouwe" de respons niet al te groot. Het waarnemingsformulier zelf kan ook zeker nog verbeterd worden. Opblazen tot A3-formaat is bijvoorbeeld een mogelijkheid.

Zijn er leden die suggesties hebben voor nieuwe acties of eventuele andere activiteiten dan graag uw reacties richten aan ons secretariaat: Berglaan 96, 2716 EE Zoetermeer.

NB: op de laatste bestuursvergadering is besloten om in elk geval dit jaar geen WIE ZIET-acties te organiseren.

9 NAAR AANLEIDING VAN DE STRANDEXCURSIE

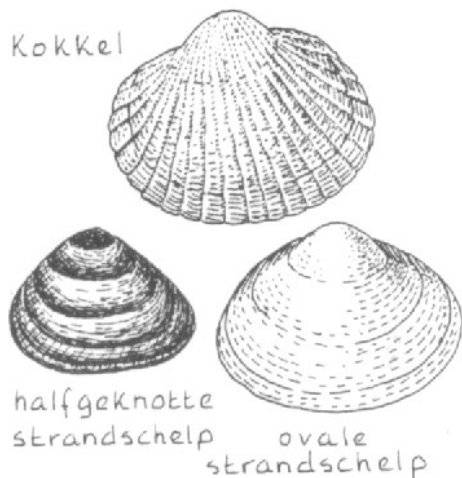
Ben Prins

Om half tien 's-morgens vertrok een groepje van acht warm aangeklede natuurliefhebbers in de richting van het Scheveningse zuiderstrand om een kijkje te nemen op de grootste begraafplaats van Nederland.

Schelpen van duizenden jaren oud.

Dat de kust van Zuid-Hoïland al honderden jaren lang door de zee wordt uigeschuurd, is direkt te zien aan de miljoenen blauwe, bruine en grijze schelpen, die elke dag opnieuw door de golven in langgerekte banken op het strand worden geworpen. Zelfs het strand heeft een blauwige tot bruinige kleur aangenomen door de vele kleine schelpen. Al deze oorspronkelijk witte schelpen zijn duizenden jaren begraven geweest in oude zandafzettingen voor

onze kust. Daarin hebben ze in de loop van de tijd door zwavel-ijzer verbindingen en oxidatie hun tegenwoordige tint gekregen. Nu heeft de oprukkende zee de schelpen massaal uit het zand gespoeld en op het strand gedeponneerd: een duidelijk zichtbaar teken, dat onze kust steeds meer wordt uitgehold en het land zich steeds verder terugtrekt. Tijdens onze excursie vormden deze gekleurde subfossiele schelpen het leeuwendeel van wat de zee voor ons op het strand had achtergelaten. Over het algemeen zijn dit type schepenbanken arm aan soorten en ben je er snel op uitgekeken. Het overgrote deel hoort tot dezelfde soort: de *half geknotte strandschelp*. Met wat verder zoeken kom je ook nog redelijke aantallen van de *stevige strandschelp* en de *kokkel* tegen. Andere soorten zijn echter een stuk zeldzamer.

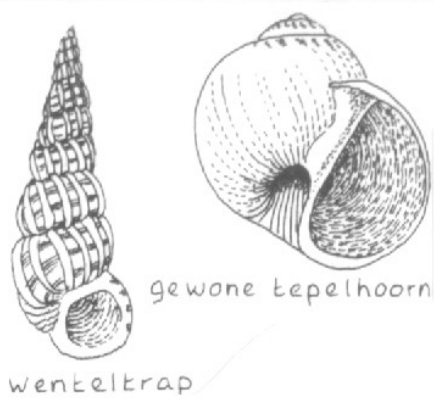

Vele doden door hevige strijd Maar daar waar om iedere meter zo fel tussen de zee en het land wordt gevochten, vallen heel wat slachtoffers. Op sommige dagen ligt het strand er mee vol. Duizenden schelpen worden samen met allerlei andere zeedieren en -planten door de golven voor de kust opgewoeld en op het strand geworpen. Het strand vormt dan een gigantisch slachtveld met ontelbare stervende en dode organismen. Zo vonden we tijdens

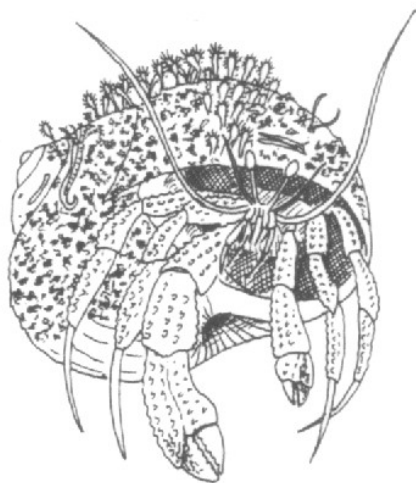
de excursie honderden schelpen van de *amerikaanse zwaardschede*, een immigrant, die sinds 1985 steeds talrijker is geworden en de verwante Europese soorten heeft verdrongen. De twee kleppen van de schelpdieren zaten nog stevig aan elkaar vast en velen hadden vleesresten. Triest voor de slachtoffers, maar een welkome prooi voor de aasgieren van onze kust: de meeuwen. De ene z'n dood wordt de andere z'n brood!

De schat bij de eblijn Maar gelukkig lagen er een paar kleine bankjes met veel stukjes veen en honderden jonge *mosseltjes*. Zuike banken, die vaak langs de eblijn te vinden zijn, zien er van een afstand wat zwartig uit. De zwakke ebgolven hebben hier het lichte materiaal bij elkaar gespoeld. Dit zijn de veelbelovende vindplaatsen van allerlei merkwaardige zeebeesten: een schatkamer voor de liefhebber. We zagen al snel kleine krabbeschildjes van de algemene strandkrab liggen, die allemaal dezelfde grootte hadden. Misschien waren ze afkomstig van vervellingen van jonge dieren, die ongeveer op dezelfde tijd uit hun oude jasje zijn gekropen. Vleesresten zaten er niet meer in. Ook lagen er nog al wat lange slierten, versiert met honderden stukjes schelp: de huisjes van de *schelkokerworm*, die in grote hoeveelheden vlak voor onze kust leeft. Met wat verder zoeken russen de rommel vonden we verschillende exemplaren van het prachtige *wenteltrapje* en heel wat huisjes van de *glanzende tepelhoorn*, een kleine roofslak, die een gaatje boort door de schelp van z'n slachtoffer en deze dan via het gat met z'n lange zuigsnuif leeg eet.

Met je lijf in andermans huis Ook van de grotere broer van de *glanzende tepelhoorn*, de *gewone tepelhoorn*, lagen er verschillende exemplaren, maar daar was iets bijzonders mee aan de hand. Geen van allen waren ze mooi gaaf. Langs de naden van de windingen van het slakkehuis bevondt zich een ruwe, bruine korst, die soms zelfs het hele huisje overdekte en veel weg had van ketelsteen. In werkelijkheid vormt deze laag een restant van de kalkachtige behuizing, de *zeerasp*, waarin honderden kleine poliepjes hebben gewoond, zoals koralen in een koraalrif. Samen met de slijtplekken op het slakkehuis vormen ze een aanwijzing, dat deze tepeihoom een flinke tijd de woning van een *heremietkreeft* is geweest.

heremietkreeft

Deze stopt z'n weke achterlijf het liefst in een slakkehuis, waarvan de eigenaar kort geleden is gestorven. Bij gebrek

aan beter wordt ook een huis gebruikt, dat al eerder door een andere heremietkreeft was bewoond. Maar als het te oud, te lelijk en te kapot is, wordt het voorgoed verlaten en kan het op onze kust aanspoelen. Bekijk je zo'n oud afgedankt slakkehuis goed, dan blijken er ook allerlei andere dieren een schuilplaats in gevonden te hebben. *Sponzen* hebben een heel doolhof van gaten en gangen in de kalkwand van het huisje geboord. *Wormen* hebben een woning in of op de schelp gebouwd. *Mosdiertjes* bedekken hele stukken met hun op kant lijkende cellen. Een hele dierentuin, zo'n afgedankte tepeihoom! Ook de schelp van de *wulk*, een van de grootste zeeslakken, die voor onze kust leeft, is vaak voor deze aanspoelde, bewoond geweest door een heremietkreeft en draagt daar de sporen van. Er moet voor de kust een heel leger van heremietkreeftjes steeds maar weer op zoek zijn naar een betere of grotere behuizing. En dat zal niet altijd meevallen. Woningnood in kreeftenland!

Namaak is ook interessant Zowel aan het begin als aan het einde van de excursie hebben we een kijkje genomen bij het zuiderhavenhoofd. Een unieke, door de mens gebouwde kunstmatige rotskust, waarop allerlei planten en dieren leven, die eigenlijk helemaal niet bij ons thuishoren. Het werd laagwater en een groot gedeelte van de havenhoofden en de beschermende betonblokken waren droog gevallen. Duidelijk zagen we nu verschillende boven elkaar liggende stroken met ieder een andere kleur. Een band van diep *zwarte korstmossen*, die wel geteerd lijkt, vormde de bovenste zone. Tot hier komt regelmatig het hoogste spatwater. Daaronder volgt een groene strook met *groenwieren*. Dan een gemengd groen met bruine zone, waarin we voornamelijk *spiraalwier* en *zeesla* vinden, en tenslotte een strook, die grijsig-wit is door de duizenden *zeepokken*. De plaats van

deze verschillend gekleurde stroken verandert binnen een jaar of over vele jaren nauwelijks. Ze is voornamelijk afhankelijk van de tijdsduur, die de planten en dieren in zo'n strook droog kunnen staan. Hoe lager ze in de zones voorkomen, hoe afhankelijker ze zijn van een langere bedekking door de zee. Het is daarom goed te begrijpen, dat de *zeeanemonen*, die net als hun familieleden de *kwallen* in hoofdzaak uit water bestaan, alleen in de onderste zone gevonden kunnen worden, of op plekje waar zeewater blijft staan. Als een van de weinige plekjes langs de Nederlandse kust komen ze nog bij tientallen voor op de Scheveningse havenhoofden. Bij laagwater zijn ze gemakkelijk tussen de stenen en rotsblokken te herkennen: bruinrode te groenachtige gele klompjes, die met ingetrokken tentakels stevig vast zitten aan het stenen oppervlak.

Overleven in een eigen zwembad Er zijn op onze havenhoofden een paar soorten dieren te vinden, die een speciale manier hebben om de droogte tijdens laag water te kunnen overleven. De *gewone alikruik* en vooral de *ruwe alikruik* twee huisjes slakken, die uitsluitend tussen de hoog- en laagwaterlijn voorkomen, hebben op de achterkant van hun voet een plaatje zitten, dat precies in de mondopening van het slakkhuisje past.

Wordt het te droog voor ze om nog te kunnen grazen, dan doen ze eenvoudig de deur achter zich dicht en

wachten ze op de volgende vloed. Intussen zitten ze lekker vochtig in het zeewater, dat bij het afsluiten van de mondopening mee naar binnen is gekomen. Iets dergelijks zien we ook gebeuren bij de *zeepokken* uit de getijdenzone.

Zeepokken zijn sterk veranderde kreeftjes, die in een huisje zitten van kalkplaatjes, die stevig vastgehecht zijn aan een harde ondergrond. De bovenkant van het huisje kan worden afgesloten met een stel beweegbare dekseltjes. Staat er water boven het huisje, dan worden de dekseltjes stevig dicht getrokken en zit het kreeftje veilig opgesloten in een plas vers zeewater. Zo zittend in een eigen waterbad kunnen ze het heel wat uren volhouden.

Wat je tijdens een strandexcursie te zien zal krijgen, is altijd weer een verrassing. De zee is onberekenbaar en werpt de ene keer veel, de andere keer weinig op het strand. Wat we tijdens deze excursie hebben gevonden, wat wat magertjes. Maar het was meer dan voldoende om terug te kunnen zien op een geslaagde dag.

10 VERSLAG KNOPPENEXCURSIE IN HET WESTERPARK

zaterdag 12 februari

Een zonnige, koude dag, temperatuur net beneden nul en een uiterst frisse Oostenwind.

De heer J. Leeuwenburgh, een bomendeskundige bij uitstek, liet zien, dat er ook op een winterse morgen in het Westerpark heel wat te genieten valt. Twaalf deelnemers, waaronder een verslaggeefster van de Haagse Courant, startten bij het Westpunt voor een wandeling om kennis te maken met de grote rijkdom aan bomen en heesters in het Westerpark. Al in bloei de *gele kornoelje* en de *hazelaar*; de laatste met zijn typische mannelijke en vrouwelijke bloemen. De grote variëteit in het Westerpark zou leiden tot een heel lange soortenlijst; een beperkte selectie hieruit geeft al voldoende aan, dat de verscheidenheid groot is, zowel aan inheemse bomen en struiken als aan *aak*, *gelderse roos* en *liguster*, beide nog met bessen, *grijze els* en *zwarte els* en een Zuid-europese neef van de els, zwarte wilgekatjes aan een *japanse wilg*, *iepen* en ga zo maar door. Die iepen zijn vooral 's winters goed te herkennen aan de visgraatstructuur van de takken. 's Zomers kunnen we letten op de ongelijke wijze, waarop linker- en rechterkant van een blad aan de steel is bevestigd. De iepziekte is nog steeds een grote bedreiging voor deze prachtige bomen, een schimmel, overgebracht door een kevertje, waardoor de houtvaten worden aangetast. We hoorden de *groene specht* en zagen twee *ransuilen*, roerloos weggedoken tussen de takken. Een leuke koude wandeling, waarvan de Haagsche Courant een uitgebreid verslag en een foto bracht.

11 HET GEBIED "BUYTEN DE WEGHEN"

Taeke de Jong

In 1615 werd een kaart gemaakt waarvan hieronder een fragment is afgedrukt.

Vanuit het oude Zoetermeer gezien lag het huidige Buytenwegh "Buyten de Weghen" aan het Soetermeerse meer. In deze kaart is het kader weergegeven van het kaartje "gehandhaafde elementen" van het onderstaande ingekorte Stedebouwkundige verhaal van Lucienne Bulthuis.

Ik heb het stuk van Lucienne ingekort om meer ruimte te hebben voor de biologische aspecten. Johan Vos heeft nuttig gebruik gemaakt van Lucienne's tekst.

12 BUYTENWEGH STEDEBOUWKUNDIG

Lucienne Bulthuis

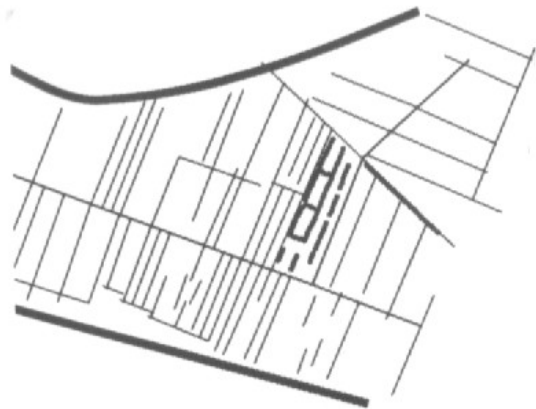
Buytenwegh wordt begrensd door landschappelijke elementen als de Meerpolderdijk, de Zwaardslootseweg (waarlangs het Binnenpark is gelegen), het Voorweggebied en het Buytenpark. Het Voorweggebied vormt een bijzondere poot van de H-structuur*, omdat de Sprinter hier gekoppeld wordt aan de hoofdontsluiting voor het autoverkeer en omdat het traject van beide ontsluitingssystemen op maaiveldhoogte ligt.

Bij het maken van het stedenbouwkundig ontwerp voor Buytenwegh beschouwde men de oorspronkelijke poldertochten, inclusief de taluds (ondanks vernauwingen en soms nauwe profielen) als structurelementen van betekenis en er werd daarom besloten ze te handhaven.

Deze natuurlijke waterelementen lopen als een soort 'ecologische lint' door de wijk en de bebouwingsstructuur past zich feilloos eraan aan. Behalve dat ze voor waterberging en afvoer zorgen, fungeren ze ook als recreatief element in de wijk. Een andere doelstelling was het verkrijgen van een bepaalde eenheid in het inrichtingsbeeld. Men heeft getracht dit te bereiken door de bebouwing in lineaire, open stroken te

concentreren, met daartussen groene zones.

Op de kaart van Buytenwegh is dit ontwerpprincipe niet meer duidelijk afleesbaar. Dit komt, omdat de groene vingers (die overigens een zeer beperkte ecologische waarde hebben) vaak onvoldoende gedimensioneerd zijn en niet overal terugkomen. Duidelijk is wel, dat de richting van deze stedelijke ruggen en groenzones overeenkomt met de oorspronkelijke verkavelingsrichting. Ook de maatvoering is gebaseerd op de oorspronkelijke kavelbreedte.

Sommige "ruggen" zijn uitgevoerd als zogenaamde 'woondekken'. Dit zijn verhoogde straten, die een paar meter boven het maaiveld zijn uitgetild en aan weerszijden woningen ontsluiten. Ook deze woondekken zijn ontworpen om eenheid in het inrichtingsbeeld te verkrijgen. Wel hebben ze ieder hun eigen karakteristieke elementen, zoals de stijpunten en de kruisingen met de buurtontsluitingen. De ruimte onder de dekken wordt gebruikt om auto's te parkeren.

13 HOKNUMMER

30.57.23

Johan Vos, stedelijk ecooloog

De geschiedenis van Buytenwegh gaat terug tot het begin van de jaren zeventig. In 1971 werd met plannen voor deze wijk begonnen. Na Palenstein/Driemanspolder en Meerzicht was Buytenwegh de derde nieuwbouwwijk, waarmee Zoetermeer werd uitgebreid. Het in zonerings, hoogbouw, en grootschaligheid denken uit de jaren zestig maakte plaats voor een heel andere filosofie. Het denken vanuit de mens, het landschap en de ecologie kwam sterk op in deze periode!

Een gevolg was dat men z'n best deed om bestaande landschappelijke

elementen uit het agrarisch cultuurlandschap in de nieuwe wijk in te bouwen. Voorbeelden

zijn de oude hoofdtocht, een aantal oude erfafscheidingen (*populieren-* en *elzensingels*) en de Meerpolderdijk. Ook werden er nieuwe struktuurelementen, veelal van reliëf voorzien aan de wijk toegevoegd. Voorbeelden zijn de geluidswal langs de Amerikaweg en het sprintertracé dat de wijk globaal in tweeën deelt. Deze elementen worden al jaren op een natuurlijke wijze beheerd daar ze als kansrijk gezien worden m.b.t natuurontwikkeling. Om die reden zijn een aantal van deze elementen als natuurontwikkelingszone opgenomen in de gemeentelijke "Ontwikkelingsvisie natuur" (jan. '94)

Nu, ruim twintig jaar na de tot stand koming van deze wijk en het gevoerde groenbeheer vragen wij ons af wat er van de oorspronkelijke idealen terecht is gekomen. Hoe gaat het met Buytenwegh, z'n bewoners en z'n natuur?

Wijkt de natuur in Buytenwegh af van die in Meerzicht, Seghwaert of Rokkeveen? De KNNV afd. Zoetermeer wil dit jaar een poging doen om samen met andere Zoetermeerse natuurverenigingen en bewoners van Buytenwegh te kijken naar de stand van de natuur in deze wijk. We zijn in elk geval van plan om te gaan kijken naar de wilde flora, vlinders, vogels en misschien ook naar vleermuizen.

Het zal hierbij niet alleen gaan om de bekende "ecologische speerpunten" zoals talud Amerikaweg/Bomanshove, "vingervijver" Vorstiusrode, hoofdtocht t.h.v. het Palascollege, Meerpolderdijk, taluds sprintertracé en het stukje Zwaardslotseweg, maar ook om de wegbermen van de wijkwegen met de vele Buddleja's, de elzen- en populierensingels, de natuur in tuinen en in plantenbakken op de balkons van de gestapelde laagbouwwoningen.

De bedoeling is dat onze vereniging op deze wijze een start maakt met het in kaart brengen van de natuur in de wijk. Door vervolgens elk jaar een andere wijk te kiezen ontstaat er na verloop van jaren inzicht in de "algemene natuurkwaliteit" zoals die zich in de diverse wijken ontwikkeld heeft. In Zoetermeer beschikken we gelukkig over een grote diversiteit aan wijken, ieder bedacht vanuit z'n eigen filosofie en tijdsbeeld. Van hoe de natuur daar op inspeelt weten we tot op heden maar bitter weinig. Deze gegevens vormen echter wel een belangrijke informatie- en inspiratiebron bij de planning van nieuw te bouwen wijken en bij het beheren van de bestaande.

14 FLORA IN BUYTENWEGH

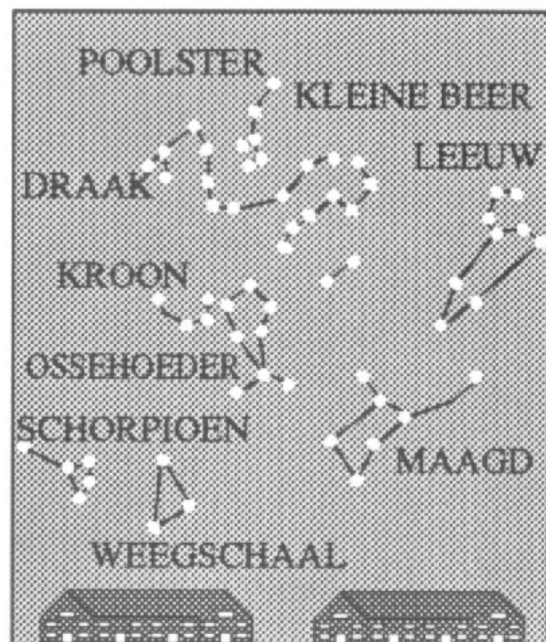
Peter van Wely

Van de ca. 500 plantesoorten die ooit in Zoetermeer zijn gesignaleerd heb ik in de loop der jaren ca. 275 in Buytenwegh aangetroffen. Ongeveer de helft daarvan is weer verdwenen. Er zijn perioden geweest waarin bepaalde soorten heel succesvol waren, terwijl ze later weer vrijwel of geheel verdwenen. Zo herinner ik mij dat begin jaren tachtig de *kompasla* (*lactuca seriola*) in Buytenwegh massaal voorkwam. Nu is hij vrijwel verdwenen. Soms verschijnen er plotseling bijzonderheden zoals de *fijne ooievaarsbek* (*geranium colombinum*) die ik omstreeks 1979 aan het fietspad langs de Amerikaweg vond. Deze had ik nog nooit in Nederland gezien, maar later wel algemeen in Noord-Frankrijk. De *gehoornde klaverzuring* (*oxalis corniculata*) is in Nederland ook vrij zeldzaam. Ik heb hem echter verscheidene jaren in Meerzicht en Buytenwegh aangetroffen. Hij stond op

warme plekken tussen de straatstenen waar de hele dag de zon op staat, bijvoorbeeld in de Bachrode. Hoewel de vingervijver en de sprinterdijk de rijkste vindplaatsen van Buytenwegh zijn heb ik de meeste planten van de ca. 220 toch elders aangetroffen als ik er toevallig langs kwam. Vaak verschijnen er onverwachte gasten op omgewerkte of opgespoten terreinen. Ze verdwijnen meestal weer even snel als ze gekomen zijn.

15 DE ZUIDHEMEL IN MEI/JUNI

De kop van de Grote Beer staat nu in het Zenith (dat betekent: recht boven ons hoofd) en van daaruit richting Poolster zien we de Kleine Beer.

Hoog aan de zuidelijke hemel staat de Ossenhoeder met zijn "a" Arcturus. Rondom de Ossenhoeder zijn wat kleinere sterrenbeelden zoals Noorderkroon, Jachthonden en het Haar van Berenice. Onder de Ossenhoeder ligt .. de Maagd. Links van de Maagd zijn aan de horizon

Weegschaal en Schorpioen te vinden. We kunnen nu een groot deel van de dierenriem zien, want rechts van de maagd staan aan de westelijke hemel nog de Leeuw, daarboven Kreeft en Tweelingen, maar die verdwijnen later op de avond onder de noordelijke horizon.

16 HET VORSEN

Marit

Wat doe ik eigenlijk in dit blad? Want ik ben een natuurvorser van niks. Ik heb niet eens een verrekijker. Nog nooit heb ik de lokroep van de bontbekzwatelaar gehoord of het lamstelig leuterkruid in bloei gezien. Ik lig zelfs niet wakker van dat gemis. Nou ja, ik onderneem wel eens een expeditie naar een natuurmonument of zo. Maar daar ben ik al blij als ik de roodgekopte wandelplaatjes in de juiste volgorde kan vinden. Want richtingsgevoel heb ik ook al niet. En hoe mooi de natuur ook is, ik wil er graag voor donker weer uit zijn. Gelukkig staan er in zo'n inrichting vaak handige bordjes die vertellen wat ik waar mooi moet vinden. Dat scheelt een hoop gevors. Het bezoekerscentrum bij de uitgang, informeert me fijntjes wat ik allemaal gemist heb. De opgezette dieren daar lachen me uit met glasharde oogjes: 'Dom dagjesmens. Natuurfreak op wieletjes. Zeker ook nog de auto op ons laatste leefgebiedje geparkeerd? En dacht je nou echt dat je dan natúúr zag, zo even in het voorbijgaan? Welnee. Daarvoor moet je stilzitten. Steeds op dezelfde plek terugkomen. Wortelschieten. Wachten tot je het gras hoort groeien en de mieren over je heen kruipen. Dán beleef je pas wat. Ga jij maar lekker wandelen in een zondagmiddagpark.'

Beschaamd druij ik af, huis toe. En daar staat dan de gewone Zoetermeerse naast-de-deur natuur me op te wachten. Die is tenminste dankbaar. Die bloeit, groeit en kroelt tegen de verdrukking in. Sterker nog, die profiteert schaamteloos van mensengedoe. Daar hoef je niet moeilijk naar te speuren, daar struikel je gewoon over. Kijk, daar kan een amateur-vorser mee uit de voeten. Hoewel.....

Het blijft toch problemen geven om in je eigen wijk de bosjes in te duiken. Je wil dan wel alleen maar weten wat daar 'ruischt in 't struikgewasch, maar toch. Voor je het weet laat het waakzaam bewonerskomité Attentie Buurtpreventie je oppakken wegens Afwijkend Gedrag. En leuk slootjesprutten, met emmertje en schepnet? Als dame heb je daar geïnteresseerd kroost voor nodig. Zo van: kijk die moeder eens fijn met haar kinders aktief zijn in de natuur. En die van mij winkelen liever. Mijn natuurvorsingen verricht ik dus vooral in mijn tuintjes. Lekker makkelijk, lekker veilig. Voor mij dan, niet voor de natuur. Want al tuinierend blunder ik wat af. Ik graaf emmertjes in voor moerasplanten, warin vervolgens overwinterde kikkers doodvriezen. Ik bezorg broedende merels de doodschrik, als ik om ze heen de heg knip. Ik probeer spitsmuisjes te redden van de kat. Wist u dat die oranje tandjes hebben? Ik nog niet. Wist u dat je vingers twee keer zo dik worden als spitsmuisjes daarin bijten met die oranje tandjes? Ik nu wel. Het blijkt dus voor alle betrokken partijen beter te zijn als ik, al vorsend, in mijn tuinstoel blijf zitten met een kopje thee. Of, nog beter, als ik alleen maar uit het raam staar. Valt er dan nog wat te beleven? Reken maar. Wat ik des winters bijvoorbeeld al niet langs zie komen in ons postzegelgrote achtertuintje! Ik kom gewoon niet meer aan werken toe, met al die passerende volgels. Vraag me niet wat ze er zoeken,

want dit tuintje met zijn volslagen foute heg en zijn overdaad aan poepende katten is niet echt een natuurreservaat. Maar het ligt aan een sloot met een wilde waterkant, die doorloopt van de Noord-Aa, door De Leyens, tot de puinheuvelds in Noord-West. Kijk, dat bezorgt je nog eens leuke gasten. Elke winter wolven putters die de elzen afstruinen en in mijn tuin afslaan naar de kaardebollen. Eén keer een zwerm kramsvogels die in een half uur de hele appeltjesboom leegvrat. Soms een torenvalk. De laatste weken geregeld een sperwer die aast op met vetbollen gemeste meesjes. Eens, in een zeer koude winter, kwam er een soort steltlopende spreeuw. Dat bleek dus een waterral te zijn. En deze afgelopen winter snorde er langs de waterkant een fonkelend blauw vogeltje met korte, spitse vleugels. Ik meende oprecht dat het een ijsvogel was. Mijn gezin bedacht, dat het een verdwaalde parkiet zou zijn. En uw natuurhistorisch secretaris oordeelde na mijn opgewonden verslag, dat ik ze zag vliegen. Het zij zo. Tenslotte moet je behoorlijk maf zijn om dit soort stukjes te schrijven. Toch?

17 LANDELIJKE JONGEREN

De landelijke Jongeren organiseert dit jaar natuurcursussen. Dat wil zijn onder de aandacht brengen van jongeren van twintig tot en met dertig jaar.

De landelijke Jongeren, een werkgroep van de KNNV voor jongeren van twintig tot en met dertig jaar is binnen en buiten de KNNV een vrij onbekend begrip. We willen er aan werken om meer naambekendheid te krijgen. Enerzijds kan dit door informatie in de diverse bladen.

De ervaring leert dat veel mensen de naam en de activiteiten veel moeten tegenkomen. Naast het artikel willen wij een beroep doen op uw afdeling/werkgroep om mee te werken aan de bekendheid van de Landelijke Jongeren. Daarom zijn tevens een poster en een aantal folders bijgevoegd. Ik hoop dat het mogelijk is om deze op een goede plek op te hangen en/of neer te leggen (bijvoorbeeld in de plaatselijke bibliotheek). De folder geeft tevens meer informatie wat de Landelijke Jongeren is en doet. Ook tijdens excursies of lezingen kunt u materiaal van de Landelijke Jongeren verspreiden. Bij de Veldwinkel (Oudegracht 237 in Utrecht) en bij mij kunt u meer informatiemateriaal krijgen.

Het jongerenbeleid van de KNNV is gericht op het betrekken van jongeren bij de veldbiologie. Dit is een manier om hierin te participeren. Tevens is het mogelijk om als afdeling/werkgroep donateur te worden van de Landelijke Jongeren. Dan wordt u op de hoogte gehouden van de activiteiten via de NIKA, ons informatieblad dat vier maal per jaar uitkomt. Donateurs betalen slechts f15,- per jaar en steunen daarmee de activiteiten van de Landelijke Jongeren (en dus ook het jongerenbeleid van de KNNV).

Voor meer informatie over de Landelijke Jongeren kunt u terecht bij :
Carla Overgaauw
Dorpstraat 95
6544 AC Nijmegen
080-784953

Voor meer informatie over donateurschap kunt u terecht bij:
Arjan van der Veen
Jan van Riebeeckstraat 52
4105 BC Culemborg
03450-21093

18 PUBLICATIES

In het kader van het vlinderjaar dat door het KNNV-gewest wordt georganiseerd, is door de afdeling Zoetermeer een prachtige vlinderbrochure geschreven. Daarin is ook het artikel over het kweken van vlinders van Jeroen Voogd opgenomen dat aanvankelijk in ons blad zou verschijnen.

19 DATA

Schrijf in uw agenda

7 april Opening vlindertentoonstelling om 20.00 in het MEC (zie artikel)

11 april KNNV Start Basiscursus wilde planten van 13.30 uur tot ca. 15.30 uur in het M.E.C. "De Soete Aarde" (zie artikel)

16 april KNNV. afd Zoetermeer Stinzenplantexcursie op landgoed Elswout te Overveen. Verzamelpunt Station Zoetermeer-Driemanspolder, noordzijde om 9.00 uur. Excursieleider: Johan Vos.
Opgave en inlichtingen: Annet de Jong, telnr. 079-422924

17 april IVN Zoetermeer Excursie "Weidevogels in poldergebied rondom Zoetermeer". Vertrek om 9.00 uur vanaf restaurant Aa-zicht.

21 april Vogelwerkgroep Zoetermeer Lezing "Inventarisatie weidevogels". Tijd 20.00 uur in het M.E.C. de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A. Spreker Aad van Paassen.

23 april Vogelwerkgroep Zoetermeer Excursie "Fietsen bij de Noord-Aa. Tijd 8.00 uur bij Paviljoen Noord-Aa.

Organisatie Winfried van Meerendonk
telnr. 079-165270

Organisatie Winfried van Meerendonk
telnr. 079-165270

28 april KNNV Zoetermeer Thema-avond "Een vierkante kilometer Buytenwegh". Tijd 20.00 uur op het M.E.C "De Soete Aarde" aan de van Leeuwenhoeklaan 15A, door Taeke de Jong.

2 mei Basiscursus wilde planten van 13.30 uur tot ca. 15.30 uur in het M.E.C. "De Soete Aarde" (zie artikel).

7 mei IVN Zoetermeer Excursie "Speuren naar sporen". Landelijke IVN-dag. Vertrek om 14.00 uur vanaf het Westpunt in het Westerpark

14 mei FLORON district Hollands Duin Excursie door het Zcedorpenlandschap en de Zceduinen bij Zandvoort. Verzamelpunt NS station Zandvoort om 9.45 uur. Lunchpakket meenemen. Opgave en inlichtingen bij Joop Mourik telnr. 023- 285502

15 mei Wijkcxcursie Buytenwegh. Thema "Natuur in je wijk". Verzamelpunt/~tijd: onderkomen "Beplantingen", aan de Marsmanhove 206 om 10.00 uur.

16 mei Basiscursus wilde planten van 13.30 uur tot ca. 15.30 uur in het M.E.C. "De Soete Aarde" (zie artikel).

19 mei Vogeiwerkgroep Zoetermeer Lezing "De Vogelstand van Zoetermeer. Tijd 20.00 uur in het M.E.C., de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A. Sprekers: Rob Bolle en Jan Smits.

20 mei Vleenuizenexcursie met de "batdetector".
Verzamelpunt/-tijd: Marsmanhove 206 om 22.30 uur.

28 mei Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "Oostvaardersplassen". Tijd
8.00 uur Parkeerterrein Meerzicht.
Organisatie Cariline Pol telnr. 079-
514438

9 juni Thema-avond "Wilde
orchideeën" Tijd: 20.00 uur op het
M.E.C."De Soete Aarde" aan de van
Leeuwenhoeklaan 15A.

13 juni Basiscursus wilde planten van
13.30 uur tot ca. 15.30 uur in het M.E.C
"De Soete Aarde" (zie artikel).

19 juni IVN Zoetermeer Excursie
"Natuurontwikkeling op het Floriade
terrein". Vertrek om 14.00 uur vanaf het
Plein van de Verenigde Naties
(Zuidzijde Mandelabrug)

25 juni Planteninventarisatie in de wijk.
Verzamelpunt/-tijd: onderkomen
"Beplantingen" aan de Marsmanhove
206 om 10.00 uur

25 juni Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "westerpark". Tijd 8.00 uur bij
het Westpunt in het Westerpark.
Organisatie. Eric Kortlandt telnr:01731-
8271

26 juni FLORON districht Hollands duin
Excursie door het Nationale Park Zuid
Kennemerland i.o. Vertrek om 10.00
uur vanaf NS station Overveen.
Toeganskaart Kennemerduinen voor
eigen rekening. NM jaarkaart en
lunchpakket meenemen.

Opgave en inlichtingen bij Joop Mourik
telnr 023-285502

4 juli Basiscursus wilde planten van
13.30 uur tot ca. 15.30 uur in het
M.E.C. "De Soete Aarde" (zie artikel).

20 NAMEN

Bestuur Jan Parmentier, voorzitter
(169210)
Annet de Jong, plaats vervangend
voorzitter (422924)
Jeroen Voogd, secretaris (213152)
Tilly Kester, vervangend secretaris
Hans Bieze, penningmeester (421351)
Johan Vos, natuurhistorische secretaris
Els Prins, plaatsvervangend
natuurhistorische secretaris (01793-
1749)

REDACTIE KWARTAAL BERICHT

Taeke M. de Jong
Marsmanhove 2
2726 CM Zoetermeer
telefoon:
werk:015-785965
thuis:079-516599

Kopy kan op dit adres worden ingeleverd
in getypte vorm of op floppy (platte DOS-
tekst of WP 5.1). Men kan ook een
afspraak met mij maken omhet verhaal
samen te maken. Plaatjes moeten
worden geleverd inhet formaat van 5x5
cm.

Binnenkort neemt Suzan Blom de stagiair
TU Delft die dit blaadje verzorgde
afscheid. Wie wil haar vanaf juli
vervangen, wie wil WP leren?

21 EEN VOLGEND NUMMER

-boeken, verkrijgbaar bij de KNNV
-contributie
-aanmeldingsformulier
-Wat bloeit in Buytenwegh?
-Objecten in Buytenwegh
-Ledenlijst

22 REGISTER

akkerandoorn	6		
amerikaanse zwaardschede	9		
bermooievaarsbek	5		
elzen	14		
gelderse roos	12		
gele komoeltje	12		
gele helmbloem	5		
geranium columbinum	15		
geschubde inktzwam	7		
gewone alikruik	11		
gewone tepelhoorn	10		
glanzende tepelhoorn	9		
grijze els	12		
groene specht	12		
groenwieren	10		
grote kaardebol	5		
halfgeknotte strandschelp	9		
hazelaar	12		
heremietkreeft	10		
iep	12		
ijsvogel	17		
Japanse wilg	12		
kaal breukkruid	6		
klaverzuring	15		
knoopkruid	5		
kokkel	9		
kompassla	15		
kramsvogels	17		
kwallen	11		
lactuca seriola	15		
liguster	12		
mosdiertjes	10		
mossel	9		
muurzandkool	6		
ooievaarsbek	15		
oxalis comiculata	15		
populieren	14		
putters	17		
ransuil	12		
ruwe alikruik	11		
schelkokerworm	9		
spiraalwier	10		
spitsmuis	16		
sponzen	10		
steenkruidkers	5		
		stevige strandschelp	9
		straatliefdegras	6
		torenavalk	17
		vlinderstruik	5
		watermunt	6
		wenteltrapje	9
		wilgeroosje	6
		wormen	10
		wulk	10
		zeeanemonen	11
		zeepokken	11
		zeepokken	10
		zeerasp	10
		zeesla	10
		zwarte els	12
		zwarte korstmossen	10